

Srđan Filipović
KOREN ZLA

Srđan Filipović

KOREN ZLA

Copyright © Izdavačka agencija Belov,

Prvo izdanje, januar 2021.

Glavni i odgovorni urednik: Saša Kuzmanović

Urednik izdanja: Saša Kuzmanović

Lektura i korektura: Marija Filipović

Dizajn korica: Srđan Filipović

**Tehnički urednik (dizajn korica, prelom i priprema za
štampu): Saša Kuzmanović/ Nemanja Lukić**

ISBN 978-86-81724-07-1

www.belov.in.rs

izdavackaagencijabelov@gmail.com

SRĐAN FILIPOVIĆ

KOREN ZLA

Beograd, 2021.

Ovu publikaciju u celini ili delovima, zabranjeno je umnožavati, prešampavati ili prenositi u bilo kojoj formi ili bilo kojim sredstvom bez dozvole autora i izdavača. Zabranjeno je njeno umnožavanje i distribucija bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač po odredbama zakona o autorskim pravima.

KOREN ZLA

Prozni prvenac Srđana Filipovića, novela `Koren zla`, rađana je, već na prvi pogled uočljivo, stvaralačkim zanosom piščeve radosti, jednostavnosti kazivanja i iskrenosti u promišljanju i osmišljavanju čina pisanja. Rađana je s radošću, kako zbog rađanja proznog prvenca, tako i zbog samog čina pisanja. Verovatno je ipak bio u pravu Niče kada je pisao da je umetnost, u konkretnom slučaju umeće pisanja, najviši i ujedno pravi zadatak čovekovog života. Nikome ne pada na um da kaže kako želi da umre dok obavlja knjigovodstvene poslove. Kada se toga lati superiorni um i superiorni duh kakav nam se javlja pod imenima mnogih književnih velikana, onda je to mnogo više i mnogo dublje. A kada se toga lati mladi, talentovani i intuitivni početnik, onda je to za veliku pohvalu. To je staza spoznaje umeća pisanja i kreativnog adrenalina kojom je zakoračio mladi autor `Korena zla`.

Radnja priče događa se u vešto vođenom vremenskom okviru od 70 godina, na tlu SAD –ea. Započinje vremenom prohibicije dvadesetih godina 20-tog veka a završava u savremenom vremenu. Izabrani geografski prostor radnje - američki, shodno tome sa američkim imenima likova, upućuju čitaoca na američko tlo kao lako prijemčivo tlo klice zla.

Motor naracije koji motiviše postupke junaka je greh predaka. Greh predaka uništava prirodnu ravnotežu potomaka. Dok čitamo ovu slojevitu priču sa zanimljivim događajima i duhovitim obrtima, pitamo se da li `arhivirani`

gresi naših predaka, nečasne radnje kroz generacije, ostavljaju posledice na životnu sreću, zdravlje i dobrobit potomaka? Da li su gresi predaka uzrok naših sadašnjih psihičkih i telesnih problema, važi li onaj često izgovaran citat `oci jeli kiselo grožđe, a unucima trnu zubi`? Ako je čovek glavna arena borbe dobrog i zla, što nam autor vešto provlači kroz celu priču držeći nam pažnju do samog kraja, šta nam to pomaže da suzbijemo zlo u sebi a podstaknemo dobro? To je ta večna borba tame i svetlosti koja intrigira i inspiriše svakog od nas.

Čitajući ovu priču sa neobičnim događajima, slučajnim ili uslučajenim događanjima, koji se za razliku od bajke dešavaju pod uzročno-posledičnim okolnostima, prepoznavamo u njoj uspešan spoj realističkog pripovedanja i detektivske proze, zasnovane na parapsihološkim fenomenima poput komunikacije sa duhovima. Dva duha ubijenih u prošlosti, zarobljena u astralu, izgubljenom sivom svetu kome zapravo ne pripadaju, sa željom prenošenja poruke voljenima ili nevoljenima na ovom svetu, javljaju se u priči kao tajna obasjana mesečinom, pojačavajući uverenje čitaocu da se noću događaju čuda i čekaju da budu otkrivena. Pojačavaju uverenje u besmrtnost duše. Tako autor uvećava napetost radnje, istovremeno bacajući čitaoca na teren zapleta detektivske proze. Glavni junak priče, Mark Dejvis, poput slaganja slagalice, logično, uverljivo, uvek iznenađujuće, zahvaljujući vlastitoj hrabrosti, snalažljivosti, domišljatosti, rasvetljava zločin, ali i sam upada u njega, sopstvenim osećajem pravičnosti razdvajajući dobro od zlog.

Za razdvajanje dobra od zla, uvek je ključna ljubav. Tako i ova proza, mestimično protkana seksom, ali domina-

ntno obeležena nežnim odnosom rađanja iskrene ljubavi likova Marka i Done, nagoni čitaoca na razmišljanje, podstičući um da `radi` na otkrivanju rešenja. Rešenja koje je uvek na strani ljubavi i `korena zla` koji će biti iskorenjen. Koren zla biće iskorenjen a prirodna ravnoteža ljudskih bića u stvarnom svetu vraćena. Ljubav i pravičnost je put. Ljubav koja hrli ka ljubavi. Pokajanje će biti vaskrsenje. I radovanje. Ono je vraćanje uma i vraćanje umu. Nije se lako pokajati, odreći zlobe , ružnog u sebi, mržnje, pakosti, kriminala, ili, kako to kaže autor `vratiti đavola u pakao`. Ali kada se to učini, mi smo vaskrsli i novi ljudi. Na strani Svetlosti koja uvek pobeđuje tamu – ubedljivo nam poručuje autor `Korena zla`.

Dragoslava Goga Koprivica

Fort Vejn, 1929. godina

U porodičnoj kući Salivenovih užurbano su se pripremali za nesvakidašnji događaj. Henri i Ana su prethodnih osam i po meseci željno iščekivali trenutak kada će se ostvariti kao roditelji. Međutim, sam čin porođaja nije bio ni nalik onome kako su ga zamišljali. Vriska, stenjanje i teško disanje Ane Saliven čuli su se nadaleko. Pola sata kasnije, po dolasku babice i porodičnog lekara, Henri je osetio blago olakšanje i izašao iz sobe. Natočio je čašu viskija i popio je na eks. Grimasa na licu delimično je bila zbog viskija, ali više zbog Aninih vrisaka koji su odjekivali u kući. On popi još dve čaše pre nego što se vratio u sobu, gde je, u međuvremenu, došla i Anina majka Doroti, koja ga je upravo pozdravila. Anino crveno lice zabrinulo je Henrija, pa zatraži savet i objašnjenje porodičnog lekara.

— Porođaji nisu uvek lagani i bez problema — reče doktor Tomas i dade mu znak da izađu iz sobe da razgovaraju.

Kada su izašli, doktor Tomas je nastavio:

— Henri, neću da te lažem i da te tešim da će sve proći u redu. Na osnovu iskustva, mislim da će ovo biti težak porođaj. Grlić materice se nije dovoljno otvorio da beba može da izađe, i to ume da potraje satima. Mlada je, jaka,

može još dosta da izdrži. Da li si saglasan, ako ovo potraje, da joj posle nekog vremena damo malo morfijuma da bi joj ublažio bolove? Ali samo malo, i to jednom, eventualno dva puta, ako bude trajalo dugo. Može da se desi i da posle prve doze, kada prođe dejstvo, traži ponovo. To može da bude opasno i trebaće joj podrška i glas razuma, kako njene majke, tako i tvoja. Za sada ne moraš da budeš u sobi. Prošetaj se, ako želiš.

Henri odluči da poslušava savet doktora i izađe iz kuće da malo ohladi glavu. Šetao je putem koji vodi do centra, kada je pored njega stao kamion. Za volanom je bio dvadesetosmogodišnji Vilijam Krovel, glavni distributer njegove robe. Posle par razmenjenih rečenica, on shvati da je potpuno zaboravio da je Krovel trebalo da dođe po robu. Ušao je u kamion i brzo su stigli do Henrijeve kuće, gde je Krovel, uz par manevarskih poteza, tovarni sanduk kamiona približio vratima podruma.

Henri Saliven bio je „munšajner“¹ i njegovom robom snabdevali su se lokali u Detroitu, Indijanopolisu i jugoistočnom delu Čikaga. Mnogima je bilo nepoznato da je Henri u početku prohibicije snabdevao ceo Čikago i da je, uvidevši nadolazeće probleme, isposlovao sa Al Kaponeom da mu ostane par lokala u jugoistočnom delu Čikaga.

¹ *Moonshiner* — osoba koja ilegalno proizvodi alkoholna pića.

Ispostavilo se kasnije da je to bio dobar poslovni potez, jer nije učestvovao u sukobu Kapone–Moren u borbi za prevlast.

Henri je nosio poslednju gajbu viskija, kada je čuo Dorotin vrisak i viku doktora Tomasa. On ispusti gajbu, i nekoliko flaša se razbi. Utrča u kuću, jedva izbegavši sudar u hodniku sa babicom koja je nosila bokal vode. Propustio ju je i užurbano su oboje ušli u sobu. Tada vide kako doktor Tomas uzima bokal vode od babice i pozamašnom količinom vode poliva onesvešćenu Anu. Drmusao ju je i lupao joj šamare.

— Ana, ne sad! Ana... probudi se! — vikao je.

Uzeo je torbu sa poda i iz nje izvukao bočicu, skinuo sa nje čep i prineo je Ani pod nos. Razbudila se, i kada je malo došla k sebi, nastavila da se napinje. Henri je prišao i zagrlio Doroti, koja je plakala. Tiho je jecala i govorila:

— Ne valja ovo... plašim se.

Nije progovarao. Gledao je Anine grimase pod naletom bolova i napinjanja, žaleći što ne može da joj pomogne. Doktor Tomas je malo radosnijim tonom progovorio:

— Tako je, Ana, hajde... vidim joj glavicu.

Nestvaran vrisak prolomio se u sobi.

— Bravo, Ana... glava je izašla, još samo malo! — bodrio ju je doktor.

Još jednom, Ana je uložila nadljudski napor.

— Bravo, Ana! — uzviknuo je doktor, a babica je prihvatila bebu, koja je u narednom trenutku zaplakala. Herni i Doroti osetili su olakšanje, ali Ana, posle kratke pauze, ponovo poče da se napinje.

— Još jedno, doktore — reče babica.

— Idemo, Ana... još jedno — ohrabri je doktor.

Babica je zamolila Doroti da pridrži bebu, da bi mogla da se pripremi za drugu. Beba, uvijena u beli čaršav, bila je u Dorotinim rukama, i Henri je tada prvi put ugledao lice sina. Ana je opet napinjala svoje telo. Nadljudski je vrištala kada je doktor progovorio:

— Tako je, Ana... izašla je glava... sad još jednom.

Vrisak, prekinut posle sekunde, na trenutak je zbunio sve u sobi, a zatim je Anino telo omlitavilo.

— Ne!... Ana... ne! — vikao je doktor.

Uzeo je bokal sa vodom i polio Anu, a zatim joj je opet prineo pod nos onu bočicu. Ovog puta, Ana se nije probudila. Babica koja je držala bebinu glavu, rekla je:

— Doktore, beba će da se uguši ako ne izađe.

— Probaj da zavučješ prste ispod bebinog pazuha i da je na taj način izvučeš.

Henri dođe do kreveta i, pokušavajući da probudi Anu, uze njenu ruku i poče nežno da je lupka. Doroti je

plakala, držeći bebu u rukama. Sela je u stolicu, osetivši da joj noge klecaju.

— Uspela sam! — reče je babica, dok je doktor pokušavao da povрати Anu.

Posle nekoliko minuta pokušavanja na sve načine, doktor je pognuo glavu i rekao:

— Žao mi je.

Doroti poče glasno da plače, a babica, kojoj su se slivale suze niz obraze, uze bebu od Doroti te, držeći obe bebe, izađe iz sobe. Henri je plačući ljubio Aninu mlitavu ruku. Sa druge strane kreveta, Doroti odgurnu doktora i poče da grli ćerku. Desetak minuta kasnije, Henri pusti Aninu ruku i pređe sa druge strane da odvoji Doroti od Ane. Uhvatio ju je za ruku, a Doroti ju je istrгла iz njegovog nežnog stiska.

— Ostavi me. Ti si kriv za ovo!

Henri se na trenutak zbunio. Nije stigao ni da je upita, a Doroti nastavi:

— Bog te kažnjava zbog prljavog i nečasnog posla kojim se baviš. Govorila sam ti da to ne radiš. Eto! Zašto tebe nije kaznio, a ne moju kćer!

— Kaznio me je, Doroti, i to na najgori mogući način.
— odgovori Henri i izađe iz sobe.

San Dijego, 2000. godina

Priprema za doček Nove godine i novog milenijuma nije bila tako euforična kao prošle godine, kada su mnogi mislili da je prelazak sa početne cifre godine 1 na 2, početak novog milenijuma. U velikoj meri, mediji su uticali na tu pogrešnu konstataciju, govoreći o „milenijumskoj bubi”. To je veoma nerviralo Marka Dejvisa i koristio je svaku situaciju da edukuje sagovornike u vezi sa ovom zabludom. Od kada je došao na Univerzitet u San Dijegu da studira novinarstvo i medije, Mark je znao da će teško ostvariti prvobitni plan: da se po završetku studija vrati u San Francisco. U životu uvek postoji „prvi put“, pa je i njemu ove godine prvi put da ne ode kući za Badnje večer i Božić. Takođe, ove praznike će prvi put da dočeka sa novom devojkom – Tinom Adams. Upravo je završio kolumnu za jedan časopis, kada mu je zazvonio mobilni telefon.

— Zdravo, majko.

— Zdravo, sine — rekla je pomalo tužno.

— Kako si? — upitao ju je, držeći se veselog tona i pored toga što je osetio tugu u prvom trenutku.

— Pa... nisam dobro. Tužna sam.

— Izvini, majko, ako je zbog toga što nisam došao kući za praznike. Obećavam ti da dolazim sledeće godine.

— Nije to. Lenard me je pozvao telefonom pre sat vremena.

— Ujka Lenard! Kako je on? Da li je još uvek u Majamiju ili se opet preselio?

— Džimi je umro — rekla je, ne odgovorivši na Markova pitanja.

— Džimi! Kako...? Šta?

— Ne znam sve detalje. Umro je juče. Dan posle Božića prebaciće telo iz Indijanapolisa u Denver, gde će biti sahrana. Trebalo bi da idemo tamo.

— Da, da, naravno. Možemo li da se čujemo sutra i dogovorimo se oko detalja?

— Naravno. Čuvaj se, sine.

— Hoću. Pozdrav, majko..

Radostan praznik, kao što je Badnje večer, za Marka je dobio novu dimenziju. Prišćao se dana kada su odlazili u Sacramento kod ujka Lenarda i kako se igrao sa braćom Džimijem i Valterom. Markova dve godine mlađa rođena sestra, Dženifer, nije učestvovala u raznoraznim nestašlucima svoje braće. Tih šest godina Mark pamti kao najlepší period svog detinjstva. Od kada su se braća preselila u Hjuston, Mark ih je samo jednom video. Posle selidbe, Džimi je ostao sa majkom i završio je školu u Hjustonu, a Valter je sa ocem otišao u Majami. Po završetku školovanja, Džimi se preselio u Denver, gde je radio i živio sa devojkom. To su bila

Markova saznanja o braći. Ovo poslednje – odbijao je da prihvati. Njegov dve godine stariji brat više nije živ!? Šta je moglo da se desi dvadesetdevetogodišnjoj osobi da umre? Tina Adams, nakon saznanja o porodičnoj tragediji svog dečka, otkazala je sve dogovore i ostala je da provede veće sa Markom. Sutradan, Mark se dogovorio sa majkom da će, zbog obaveza, doći avionom u Denver i da će se tamo videti.

* * *

Ispred crkve u kojoj se održavalo opelo, Mark je video svoje najbliže. Valter, najtužniji u tom skupu, jedva je odgovarao na obična pitanja, dok je na pitanja o Džimiju, ostajao bez reči. Najčudnija stvar koju je izgovorio ujka Lenard je da ni patolog u Indijanapolisu ne može da potvrdi sa sigurnošću da li je Džimi umro od srčanog udara ili pada niz stepenice. Sam čin sahrane protekao je mirno, uz tiho jecanje pojedinaca. Možda je i to što je bio prohladni decembarski dan uticalo da se mnogi razidu ubrzo posle spuštanja sanduka u grobnu jamu. Valter i Mark jedini su ostali da ćutke stoje pored jame, gledajući Džimijevu sliku na stalku, koja je stajala nasuprot njih. Nasmejano lice sa slike bilo je živo u sećanju dvojice braće. Detalj na dnu slike vraćao ih je u realnost: *Džimi Saliven 1971 –2000*.

Fort Vejn, 1929. godina

Posle Anine smrti, Henri Saliven je pao u depresiju i odao se alkoholu. Danima je prelazio samo jednu rutu: soba–podrum–soba. Ispijao je velike količine viskija, kao da je imao nameru da na taj način uništi ili alkohol ili sebe, pa ko pretekne.

Sedeo je u podrumu na džaku raži, sa flašom viskija u ruci i čekao Vilijama Krovela da dođe kamionom po novu turu. Iz kuće je dopirao plač blizanaca Rodžera i Viktora, na koji Henri uopšte nije reagovao. Doveo je u kuću Poljakinju Neni, čije je pravo ime bilo Jadviga, babicu koja je prisustvovala rođenju blizanaca. Trećeg dana od njihovog rođenja, Henri je ponudio Neni da se preseli u njegovu kuću i da 24 časa brine o deci. Za taj posao platio bi joj duplo više nego što je zarađivala kod doktora Tomasa. Prihvatila je ponudu, postavila dva uslova, koje je Henri odmah prihvatio i smestila se u sobu do dečije.

Vilijam Krovel je, kao i svaki put, savršeno parkirao kamion ispred ulaza u podrum. Ovog puta, umesto uobičajenog pozdrava, Krovel je Henriju izjavio saučešće. Nije mu smetalo što je morao sam da utovaruje gajbe viskija.

— Henri, potrošila ti se zaliha — rekao je Krovel.

— Pa? — odgovori Henri kratko.

— Pa... trebalo bi da pokreneš proizvodnju. Nećeš imati za sledeću turu.

— Da... da... — odsutno je odgovorio.

Tovarni prostor kamiona bio je pun, i Krovel, videvši Henrija kako ispija viski iz flaše, ode bez pozdrava. Mnogo toga se motalo po Henrijevim mislima, a ponajviše Dorotina opaska da ga je Bog kaznio zbog nečasnog posla. Znao je da to radi mimo zakona, čak i mimo Božijeg zakona, ali vremena su bila teška i od poštenog posla nije se moglo normalno živeti. A dolazila su još teža, jer je sve više ljudi ostajalo bez posla. I pored svega toga, Henri se bližio odluci o svom sledećem koraku. Mala količina viskija preostala u flaši za poslednji gutljaj izazvala je nevericu da je tako brzo popio, pa je nagnuo glavu i pogledao bolje, kako bi se uverio da je stvarno prazna. Usporenim pokretima nežno je spustio praznu flašu u gajbu i popeo se u kuću. Rešio je da odluku koju je doneo razmišljajući prethodnih sat vremena – sprovede u delo. Došao je do telefona i pozvao jedan broj. Levom rukom primakao je slušalicu uvetu, a desnom je približio stalak sa mikrofonom. Kada je čuo glas u slušalici, rekao je:

— Gospodine Kapone?

— Da.

— Henri ovde. Henri Saliven.

— Moje saučešće, momče.